

محکومیت به اتهام توهین با استناد به فیلم به عنوان دلیل اثباتی

عباس تدین*

عضو هیأت علمی دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

«فیلم ضبط شده توسط دوربین مداربسته به عنوان دلیل اثباتی جرم توهین قابل استناد است.»

واژگان کلیدی: توهین، فحاشی، فیلم، ادله اثباتی

متن رأی

«در این پرونده خانم‌ها ف.خ و ر.ط و الف.ط به طرفیت ع.م از دادنامه ۱۰۵۲ شعبه ۹۱/۳/۱۰-۷۰۰۰۲۲۰۰۳۰۸ دادگاه عمومی جزایی تهران در مهلت مقرر قانونی تجدیدنظرخواهی نموده‌اند که به موجب دادنامه فوق‌الذکر هر یک از تجدیدنظرخواهان از جهت جرم توهین حسب ماده استنادی قانونی در دادنامه فوق‌الذکر، به مجازات مقرر در این دادنامه محکوم گردیدند با توجه به شکواییه و اظهارات ایشان و شهود و بازبینی فیلم مدار بسته موجود در مغازه و اظهارات تجدیدنظرخواهان حکایت از اختلاف خانوادگی فیما بین [ایشان] و درگیری دارد. با این ترتیب بر احراز جرم توهین برای تجدیدنظرخواهان ایرادی وارد نمی‌باشد و

بر تعیین مجازات برای هر یک حسب ماده استنادی قانونی ایرادی وارد نمی‌باشد لکن با توجه به اوضاع و احوال طرفین نزاع و با اختیار حاصل از بند ۲ ماده ۲۲ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب ۸۱ هر یک به پرداخت سی هزار تومان جزای نقدی محکوم می‌گردد و با این ترتیب رأی طبق بند الف از ماده ۲۵۷ آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۷۸ تأیید می‌گردد و رای قطعی است.»

شرح موضوع

در پرونده مورد تحلیل، از محتوای دادنامه‌های بدوی و تجدیدنظر این گونه برداشت می‌شود که محکومان پرونده با شاکی دارای اختلافات خانوادگی و درگیری بوده‌اند و در روز وقوع جرم، با مراجعه به مغازه و محل کسب نامبرده، اقدام به فحاشی و توهین به وی می‌نمایند. ظاهراً شاکی ضمن تماس با فوریت‌های پلیسی و به دنبال گزارش ضابطان دادگستری، اقدام به طرح شکایت نموده و در کنار شهود معرفی شده خود، تقاضای ملاحظه و بازبینی فیلم دوربین مداربسته مغازه را می‌نماید که با دستور مقام قضایی، این فیلم بررسی و صورت جلسه می‌گردد.

دادگاه نخستین با توجه به ۱- شکایت شاکی ۲- گواهی شهود ۳- دفاعیات بلاوجه متهمان ۴- گزارش ضابطان ۵- بازبینی فیلم دوربین مداربسته ۶- سایر قرائن و امارات موجود، بزهکاری متهمان را احراز و به استناد ماده ۶۰۸ قانون مجازات اسلامی (بخش تعزیرات) هر یک از متهمان را به پرداخت یک میلیون ریال جزای نقدی محکوم نموده است.

دادگاه تجدیدنظر با احراز وقوع توهین ضمن تأیید دادنامه بدوی به استناد مقررات قانونی، با تخفیف مجازات متهمان، آنان را به پرداخت سیصد هزار ریال جزای نقدی محکوم می‌نماید.

مسائل شکلی

دادنامه بدوی از لحاظ سیاق نگارش و به کارگیری عبارات و اصطلاحات حقوقی و همچنین، مستدل و مستند بودن به قانون از استحکام و صلابت حقوقی برخوردار است، ولی به نظر می‌رسد به صورت روتین و کلیشه‌ای انشا شده است. هرچند در نگارش آرای مشابه یا کتاب‌ها و مقاله‌های حقوقی و شاید حتی آثار غیرحقوقی، به کارگیری واژگان و کلمه‌های عربی رواج فراوانی داشته باشد، ولی بهتر است تا آنجا که امکان‌پذیر است از به کارگیری کلمه‌های نامتعارف و غیرمتداول عربی یا مخالف با نحوه نگارش فارسی مانند «تعرفه»، «بلاوجه» و «مستنداً» خودداری گردد. در پایان دادنامه بدوی، حضوری بودن رأی و مهلت و قابلیت تجدیدنظرخواهی آن به درستی اعلام شده است.

مسائل ماهوی

دادگاه تجدیدنظر با بررسی و اشاره به دلایل و مستندات دادنامه نخستین، از جمله فیلم دوربین مداربسته، استناد به آن را در کنار سایر ادله برای اثبات جرم توهین مورد پذیرش قرار داده است. همچنین، در تصمیم‌گیری نهایی، ضمن پذیرش استدلال و استناد دادگاه بدوی، با توجه به فراهم بودن شرایط تخفیف مجازات و اوضاع و احوال حاکم بر روابط طرفین پرونده، بدون اشاره به ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰ و صرفاً با تمسک به تبصره ۲ ماده ۲۲ قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب، اقدام به تخفیف مجازات نموده است. شاید شایسته‌تر بود اگر مرجع عالی در مقام ارزش‌گذاری و پذیرش اعتبار فیلم دوربین مداربسته و کیفیت حصول به اقتناع وجدانی، از طریق آن نیز استدلال خود را در رأی منعکس می‌نمود. به هر حال آن چه که از ماهیت دادنامه تجدیدنظر استنباط می‌گردد آن است که ادله نوینی چون تصویر و فیلم دوربین‌های مداربسته نیز می‌تواند در کنار ادله سنتی با ایجاد علم بر قاضی، مستند صدور رأی قرار گیرد.